

HMELJARJEM V RAZMIŠLJANJEI

Polzela, 12. 11. 1928.

Težak življenski boj bije naše hmeljarstvo, boj za obstanek. Zavedajo se naši hmeljarji, da bodo ta boj vzdržali samo združeni v močni stanovski organizaciji.

Ze več let so se vsi naprednejši hmeljarji borili za reorganizacijo Hmeljarskega društva, zavedajoč se, da v sedanji sestavi on one more dostojno in koristno zastopati koristi hmeljarstva.

Na občnem zboru v juniju je ogromna večina hmeljarjev enoglasno sprejela nova pravila, na podlagi katerih naj dobi društvo novega razma ha v korist hmeljarstvu.

Dan za dnem smo pričakovali potrditev novih pravil, na podlagi istih osnovanje podružnic ter novega in smotrenega delovanja. Pričakovali smo zaman! Ker sem si dovolil na skupščini v avgustu nekoliko kritike, se mi je vzela beseda in slišal se je celo klic: »Ven ž njim!«

Časopisju, katero bi objavilo moje članke, so zagrozili, da prekinejo ž njim vsako zvezo, da ne dobi od njih nobenega obvestila.

Niso še do danes predložili novih pravil v potrdilo. Peti mesec se že tepta soglasen sklep nad 700 hmeljarjev. Komu v korist? Komu na ljubo? Ali je mogoče Hmeljarsko društvo par odbornikov, ali pa so to hmeljarji — člani?

Mi se še čudimo, da ne veljamo nič, ne pomenimo nič, ne moremo nič. Po našem zastopstvu se ravna naš ugled in tega občutimo na naši koži dovolj žalostno!

Poraja se nam vprašanje: Kdo naj ima korist, če smo hmeljarji razbiti, prepuščeni sami sebi, brez obrambe in zaščite? Mar naš hmeljar, kateri prodaja svoj hmelj 10 do 20 Din kg? Njegov tovariš v Bački ima slabše blago po 30 Din, na Češkem in Nemškem pa čez 50 Din kg.

Ponovim: Gospodje, roke proč od Hmeljarskega društva, spoštujte voljo in zahteve hmeljarjev! Zadnji čas je, če nočemo, da postane naš hmeljar predmet izkoriščanja židovskega kapitala. Če vi dopustite — mi nikdar!

Franc Turnšek, Polzela,

ZARAZVEDRILLO

Miklavževo darilo. Mama: »Franček, kaj bi raje, da ti prinese sv. Miklavž, sestrico ali bratca? — Franček: »Slona!«

Dobro je odgovoril. Kmēt je dobro svetoval svojemu sosedu, a ta mu je odgovarjal: »Ne govori mi! To, kar mi praviš, gre pri enem ušesu notri, pri drugem pa ven!« — Kmet: »No, jaz pač nisem mislil, da med enim in drugim ušesom nimaš ničesar!«

Maščevanje. Živela sta mož in žena. Mož je bil slep. Nekoč je rekel ženi: »Ti, žena, ti si k lobaso kuhala, pa meni nisi nič dala. Sem dobro

vohal!« Žena je trdila, da ni res, toda ni nič pomagalo. Bila je zato huda na moža. Nekoč sta šla mimo vrbe, žena naprej, mož za njo. Žena, ki ni pozabila prepira zaradi klobase, se je hotela maščevati in ni nič povedala možu, da se ogne. Mož butne z vso silo v vrbo in zakriči: »Zakaj mi nisi povedala!« Žena: »Zakaj pa znaš klobaso vohati, ko je ni, vrbe pa ne vohaš, ko je!«

Moder oče. Oče prijatelju: »Vsako svojo hčer bom poročil z 18timi leti.« — Prijatelj: »Pa če se ti to ne posreči in bodo hčerke starejše!« — Oče: »Ne, ostanejo toliko časa stare samo 18 let, dokler se ne poročijo!«

Slaba navada. Može se se v vaški gostilni pogovarjali o svojih ženah. Pa je dejal Franček-pijanček: »Moja žena ima strašno slabo navado, cele noči je pokoncu!« — Sosed: »Kaj pa dela?« — Franček-pijanček: »Na mene čaka, da pridem domov!«

Če prideš v goste. V obitelj je prišel nepričakovano proti poldnevu gost. Obsedel je do enim. Ostal je sam z najmlajšim sinčkom. Vprašal ga je: »Mali, kdaj pa pri vas obedujete?« — Mali: »O, obed je že zdavnaj gotov, mama samo čaka, da vi odidete!«

Ni bil predkaznovan! Sodnik obsojenec: »Vi ste že bili predkaznovani!« — Obtoženec: »Ne, nisem bil!« — Sodnik: »Bili ste, saj je tu zapisano!« — Obtoženec: Gospod sodnik, tako-le je bilo: Obsojen sem sicer bil, ali kaznovan ne, ker sem preje ušel!«

Brez tuje pomoči. Tujec kmetu: »Pa nimate vi v tem kraju prav nobenega zdravnika?« — Kmet: »Nimamo! Revni smo, pa moramo umirati brez zdravniške pomoči!«

Marljiv deček. Jožek je zelo naglo bral neko knjigo. Mama ga je opozorila: »Pa zakaj ravno danes tako hitiš s čitanjem?« — Jožek: »Glej, mama, na knjigi je napisano, da je za deco od 8 do 10 let. Jaz imam jutri svoj rojstni dan, pa sem 10 let star, zato moram biti s to knjigo preje gotov, potem ni več zamet!«

Prevalje. Prav prijetno smo se v nedeljo, dne 11. t. m., nasmejali. Zborovali so v gostilni Rozman žerjavovci in pridružil se jim je Pucelj, ki zadnje čase na vso moč sodeluje pri uničevanju klerikalnega lintverja, kateri pa, bolj se ga preganja in onemogočuje, tem bolj se množi. To so sklicatelji shoda dobro videli, ker se jim vkljub temu ni posrečilo obdržati predsedstvo zbora. Z nad dvetretjinsko večino je zasedel mesto predsednika g. Kuhar iz Guštanja in disciplinarni voditelj delavstva se je zahvaliti, da ni prišlo do rabuke. Pucelj je lepo mirno razlagal, kako je z uro v roki v narodni skupščini motril potek žalostnega dogodka in vse to si je lepo naslikal na tablico, kakor v šoli. Pivko nam je pa prerokoval, da slanica ne mori samo rožice in travco, temveč da se že bliža čas, ko bo pomorjena tudi klerikalna travca in do zadnje koreninice iztrebljena. Hudi časi se nam obetajo, doba suhih let. Dr. Kukovec pa je velik optimist in pravi: Rumunija nam naj

bo za vzgled, tam je prevzela oblast v svoje roke kmetška koalicija in še malo potrpljenja, pa se zgodi to tudi pri nas. Res potrpežljiva je ta naša koalicija, ki prireja shode za druge in ob koncu se trka na prsa: Odlično je poteklo, glejte, kako smo priljubljeni, vse je v našem taboru! Samohvala, cena mala!

Slovenjgradec. Tiho in skromno smo obhajali zadnji terek redko, pa pomenljivo slovesnost zlate poroke našega mestnega župana, gospoda ravnatelja Franca Vrečko in njegove blage žene gospe Elizabete, roj. Steinbauer. Vrli gospod jubilent se je pač navzel poniznosti svojega velikega rojaka Anton Martina Slemšeka in je zato odklonil vsako večjo proslavo. Naučil pa se je v njegovi šoli tudi prave ljubezni do mladine, katero je tu pri nas in v bližnjem Št. Hju vneto učil in modro vodil blizu 50 let, ter še vedno posnema njegovo požrtvovalno delaljubnost, ko se neprestano trudi za dobrobit njegovi skrbi izročene občine in še vedno rad postreže posebno mladim gospodarjem lepe Mislinjske doline s svojimi usveti in bogatimi skušnjami na polju pametne sadjereje. Lepa bakljada na predvečer in ljubka podoknica priča o priljubljenosti zlatoporočencev, katerima mesto in okolica z nešteti prijatelji in čestilci želita, naj nju ljubi Bog ohrani še mnogo let srečna in zdrava.

Sv. Barbara v Slov. gor. Letošnje leto se je že druga težka nesreča prigodila na brodu v Zgornjem Dupleku. Dne 6. t. m. zvečer so pogoltnili valovi narastle Drave par konj z vozom vred tukajšnjemu trgovcu Topovšku in le malo je manjkalo, da ni bilo še tudi človeške žrtve. Skoraj 14 dni pa smo bili odrezani od sveta, ker brod ni vozil vsled velike vode. To se vidi, kako krvavo da smo potrebni mostu, da pridejo Slovenske gorice zvezane z Mariborom in Dravskim poljem. Zato se obračamo tem potom ponovno na vse prizadete faktorje s prošnjo, da storijo sklep zadnje seje za zgradbo mosta. Občine, sedaj ko sestavljate proračune, dajte primerno svoto za most! Ožji gradbeni odbor, začni s pobiranjem lesa in denarja! Saj sedaj še bo vsak posestnik zmogel žrtvovati primerno svoto za most. Upamo in prosimo, da bodo tudi okrajni in oblastni funkcionarji storili svojo dolžnost. Tudi g. poslanca Žebota prosimo, da ne pozabi na nas v tej zadevi in upamo, da bomo prišli vsaj enkrat do boljše prometne zveze. — Moramo se tudi pohvalno izraziti o delu okrajnega zastopa Maribor, ki tako lepo popravlja cesto Sv. Martin—Maribor. Prosimo okraj Sv. Lenart v Slov. gor., da stori nekaj za zboljšanje ciglenskega brega, sicer bo kmalu tako, kot bi se vozili po stopnicah. Želimo, da ne bomo naleteli na gluha ušesa. — Spomenik vojnim žrtvam že stoji in gre javna hvala vsem nabiralcem, kakor tudi darovalcem in vsem, ki so kaj pripomogli k temu velikemu, idealnemu delu!

Vurberg. Na Martinovo nedeljo smo prvič imeli cerkev električno razsvetljeno. To dobroto nam je naklonilo vodstvo sanatorija ruskega Rdečega križa v našem gradu. Vse delo so vodili in opravili ruski gospodje. Vurberški župljani smo vsem in za vse zelo hvaležni! — V pondeljek, dne 12. t. m., je mariborski srbski svečenik pokopal tukaj usmiljeno sestro Pavlovo Kozlovo. Imela je prav lep sprevod. Spremljala jo je dosti Rusov; navzoč je bil tudi grof Herberstein, nekaj ptujskih gospodov in več domačinov. — V zadnjem času je Drava zelo velika ter dela veliko škodo pod Vurbergom. Rodovitne njive in travniki padajo v vodo. Ljudstvo s strahom zre v prihodnost. Nujna pomoč bi bila potrebna. — Na duplškem brodu se je oni teden zgodila velika nesreča. Dva konja z vozom sta padla v vodo in vse je bilo uničeno. Tu bi bil res

krvavo potreben, zato ga vsi težko ljubimo.

Sv. Jakob v Slov. gor. Na gostiji Štifter-Andrič so maloštevilni gostje zbrali 75 D za novo bogoslovnico v Mariboru. Daj Bog veliko naslednikov!

Žakovci. V Ižakovcih v Prekmurju je umrl dolgoletni župan in odbornik hranilnice v Beltincih Ivan Sreš. Blagopokojni je bil marljiv in dober gospodar občine in je prerano umrl v najlepši moški dobi 54 let. Njegovo občo priljubljenost so dokazale velike ljudske množice, ki so ga spremljale k zadnjemu počitku. Pokojni je bil zvest pristaš SLS in naročnik našega časopisja. Bodí mu ohranjen časten spomin, žalujoči rodbini naše sožalje!

Sv. Barbara v Halozah. V nedeljo, dne 2. decembra, se bo obhajala na čast sv. Barbare, farni patronici, velika služba božja in potem blagosilvanje spomenika padlim nepozabljeni mvojakom iz svetovne vojne. Prosimo farani vse sosedne župnije in tudi nadalje čim večjo udeležbo pri tej lepi svečanosti!

Hajdina pri Ptuj. Družino Pintarič iz Hajdine je zadela že druga težka nesreča. Pred pol letom je dobil gospodar težke telesne poškodbe pri vožnji, dne 6. t. m. pa je uničil požar deloma vse zgorljive dele. Le hitri pomoči domačega gasilnega društva in drugih se je posrečilo rešiti stanovanje. Zavarovan je bil le stavbeni les prav malenkostno. Ponesrečena družina prosi darežljiva srca nujne pomoči, najbolj glede prehrane živine.

Sv. Urban pri Ptuj. Tukaj se je ustanovilo Društvo starih vojakov in invalidov, ki je dne 4. t. m. prvič nastopilo v posebnem kroju. Društvo ima namen: vzbujati patriotizem med člani, udeleževati se vseh cerkvenih in državnih slovesnosti ter oskrbeti revnejšim članom primeren pogreb. Nabavilo si je svoj društveni prapor, krasno delo č. šolskih sester v Mariboru, na katerem se blišči na eni strani okoli državnega grba primeren napis, kakšno nalogo si je društvo postavilo, namreč: Vse za vero, dom in kralja! Na drugi strani je lepo vezana podoba sv. Urbana z napisom: Društvo starih vojakov in invalidov Sv. Urbana pri Ptuj. Prapor je bil blagoslovljen ob priliki prvega nastopa. Kumovala mu je gospa J. Marinič, kateri se ima društvo veliko zahvaliti za njeno naklonjenost. Pokroviteljstvo je prevzel g. Franc Belec, veleposesnik in bivši dolgoletni župan v občini Vintarovci.

Sv. Vid pri Ptuj. Zalostno so zapeli zvonovi, ko smo spremljali k večnemu počitku nam vsem priljubljeno mamico Nežko Božičko, ki je umrla v 65. letu svoje starosti. Da je bila vsem sosedom in tudi drugim daleč na okoli priljubljena, je pokazal njen pogreb.

Kupetinci (Sv. Jurij ob Ščavnici). Pri nas je umrla Leopoldina Veis. Zapušča moža in tri nepreskrbljene otroke.

Laško. Kmetijska podružnica v Laškem, ki spada v vrsto starejših podružnic, je imela v nedeljo, dne 18. novembra, svoj redni občni zbor in ob enem svoj praznik. Od 268 članov je bilo navzočih 250. Kot prva točka dnevnega reda je bila izročitev častne in priznalne diplome tukajšnjemu nad vse delavnemu, poštivovalnemu in strokovno naobraženemu drž. živinozdravniku g. dr. Francu Jerini. Načelnik g. Mih. Hraštnik je orisal pomen današnjega slavlja, omenjal zasluge tega strokovnjaka, da se ga kot kmet vsak dan mora s hvaležnostjo spominjati in ne samo on, ampak velika večina kmetijskega prebivalstva s tem, da mu je podelilo šest kmetijskih občin z župani na čelu in dve kmetijski podružnici tako visoko odlikovanje. V očeh marsikaterega kmeta si videl solze, ploskali so, vsklikali in bil je do solz ginjen sam od-

likovanec, ko je videl, kako ljudstvo ceni in prizna njegovo delo. Zahvalil se je za to visoko odlikovanje, izjavlja, da ga mogoče ni zaslužil, toda po poročilu njegovega delovanja naj-ga narod sodi: v letu 1928 je cepil 4000 svinj. Bil je skoraj v vsakem kmetjskem hlevu. Bolanih svinj je cepil 137, od katerih je 123 ozdravilo. Ker je to leto bila izredna vročina, bi bolezen med svinjami imela tudi dobro žetev in je po njegovi praksi in znanju gotovo prihranil kmetu na tej živali kapital eden in pol milijona dinarjev. Živine je poginilo za 150 tisoč Din. Okrajni zastop bo člane kmetijskih podružnic odškodoval s podporo 100 tisoč Din in tako vsaj delno odškodoval nesrečne kmete. Nato je govoril o bodočem zavarovanju živine. Kmetje so ga poslušali kot otroci svojega očeta ter povpraševali pri nekaterih izvajanjih pojasnil in vsak jo je dobil. — Nato je sledila volitev delegatov. Ker je bila stavljen le ena lista, so bili soglasno izvoljeni delegati na tej listi. — Oblastni poslanec gospod Matevž Pezelak je omenil, da je vložil predlog, da oblastni odbor regulira reko Savinjo, kjer bi prebivalstvu kat. občin Rifengozd, Lahomšek in Plazovje mnogo pripomoglo in jih rešilo vsakoletnih poplav. Poslanec se je na istem mestu zavzemal tudi za odpravo plazov, ki v nekaterih občinah v tem kraju delajo ogromno škodo. Kmetje so se pritoževali, da ne dobivajo svojega glasila »Kmetovalec« redno in prosijo posredovanja. G. načelnik zaključil krasno uspeli občni zbor.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Odkar je nastopilo megleno jesensko vreme, se smrt vedno bolj pogosto oglašča v župniji. Najbolj pobira otroke in starce. Koncem preteklega tedna smo položili v črno zemljo 77letnega Martina Zadravca. Imel je nadoho in je trpel silne muke. — V nedeljo je praznoval tamburaški zbor »Slavček« petletnico obstoja s primerno prireditvijo. Nastopil je z ljudsko igro »Tihotapec« in z večimi glasbenimi točkami. Prireditve se je zaključila s srečolovom. Nastop je v splošnem dobro uspel, zlasti ako pomislimo, da je v jeseni mnogo dela in je za vaje preostajalo malo časa. Obisk je bil dober. Vabilu se je odzvala tudi domača inteligenca, zlasti učiteljstvo, samo gg. župnik in kaplan sta bila zadržana in zato prireditve nista mogla posejiti. — Zadnji čas se podivjanost mladine tudi na deželi širi kot kuga. Pijančevanje, ponočno kričanje in pretapi so na dnevnem rdu. Ponoči se često slišijo celo strelj. V rabo so prišli celo noži, o čemer zlasti priča neki fantalin K. z V. vrha. Pred nekaj dnevi je tako zabel v noge moža C., da mora v bolnici iskati pomoči. Kakor se sliši, ima ta fant že precej masla za ušesi, zato bi bilo dobro, ako bi od merodajne strani dobil pošteno šolo. — Tudi Sv. Miklavž je tako »srečena«, da ima nekaj Orjunccev, ki so seveda zelo junaški. Eden je bil celo tako »korajžna«, da se je v nedeljo zvečer v bližini župnišča postavil pred gospoda kaplana, se začel tolči po prsih, kričati: »Jaz sem orjunaš!« in udrihati po »klerikalcih«. Gospod kaplan se ga seveda ni ustrašil, marveč mu je mirno odvrnil par besed. To je junaškega orjunaša tako razkačilo, da je jezno odšel in ko je bil že kakih 10 metrov oddaljen, je zaklical: »Ti vražji deč, pomni še boš, kdaj si prišel k Miklavžu!«

Frankolovo. Posebno v slabo voljo je správil nekatere kmete neki hmeljski lažikupec iz Arjevasi, ki ga je večinoma po Frankolovem pokupil, pa ko je bilo treba hmelj oddati, je imel razne izgovore, enkrat je bilo pomanjkanje vagonov, drugič vreč, tretjič pa menda denarja! Tako, da nam je hmelj ostal in smo se ga šele zdaj komaj rešili po zelo nizki ceni. — Pred letom so prišli neki gospodje iz Hrvaške k nam ter so nam na vse višje hvalili kaj da

bo vredno Frankolovo, ko bodo oni pričeli z rudokopom pri nas. Delavci so hodili pridno in vestno na delo, zanašajoč se na lepo plačo. Sedaj pa ko bi bilo treba delavce plačati, pa ni od teh gospodov ne duha ne sluha, samo da so delavci najlepši poletni čas pri njih zapravili. — Dne 14. novembra se je vršil ogled za zgradbo nove ceste Frankolovo—Socka—Dobrna, tega ogleda sta se udeležila gospoda oblastni inženar Mišer in oblastni poslanec Uranjek, za kar jima in celemu oblastnemu odboru izrekamo najpriskrnejšo zahvalo, da nam grede tako na roko! — Razmotrivati se je tudi pričelo o ustanovitvi lastne elektrarne za naš kraj, katera je na eni strani nujno potrebna, da drugi pa velikega gospodarskega pomena! Ustanovitev bi ne bila preveč težavna, ker je dana možnost na dva načina. Na razpologo je falski tok in domača vodna moč, katero zadnje nameravata izkoristiti domačina lesna trgovca gg. Hinko Hofbauer in Ivo Sodin. V to svrhu sta že pridobila večje število gospodarjev.

Januš Golec:

Plemenitaške „nagrade“.

Na sredini med Varaždinom ter Zavrčem na hrvatski strani ima v Opeki grof Bombelles svoj grad ter svoja posestva. Kako ogromnega obsega je bilo pred agrarno reformo grofovsko imetje, nam naj bo v dokaz, da meri kar najbolj skrbno negovani park krog gradu celih — 80 oralov.

Mimo parka grofa Bombella sva frčala s prijateljem na avtomobilu, ko me ta dregne: »Glej, tamkaj le je grofov šofer. Vzemiva ga seboj, bode nama povedal kaj zanimivega.«

Prijatelj je ustavil, namignil starem znancu, ki je bil takoj voljan, da deli z nama večerjo pri Pehardi v Ladanju.

Stari gospod si me je predstavil kot Smolka iz Moravskega, ki že služi 29 let enemu gospodarju kot šofer. Sam je trdil, da je najstarejši šofer v celi Jugoslaviji in sploh mu ni znan nobeden njegovega poklica, ki bi zdržal v tej odgovorni službi pri enem gospodarju 29 let. Mož je velike ter suhljate postave, prikupljive zunanosti in tako vabljevih oči, kakor jih je najti le pri zvestih službanih, ki so bili skozi deset- in desetletja z eno družino, a so danes na žalost le redka prikazen.

Pribrzeli smo do Peharde v Ladanju, kjer je premogovnik, last delniške družbe. Ze pred vojno so prevajali od tod premog po dolgi žični vzpenjači preko Drave na železniško postajo Ormož. Premogovnik je še danes v obratu.

Pri gostoljubnem Pehardi so nam pripravljali večerjo, stari, dobrodušni Smolka nama je povedal marsikaj zanimivega o znameniti grofovski rodbini Bombelles.

Priznal je, da služi že celih 29 let enega gospodarja, a je siromak. Le hvale Bogu, da mu Bog ni dal otrok! Predvojni prihranek je zgubil na — vojnem posojilu, sedaj životari z ženo od skromnih mesečnih prejemkov.